

NEMZETI TÁRSALKODÓ

December 6dik napján 1836.

A' ZSIDÓK' MOSTANI ÁLLÁSA MUSZKA- ORSZÁGBAN.

(Végzet.)

Hogy a' zsidókkal a' földmivelést megszeret-
tessék, az olyanok iránt, kik földmivelői karzat-
ba léptek, különös kedvezéseket, 's kiváltságokat
határozott a' kormányi rendelet. Így a' korona jó-
szágaira települt zsidó polgárok főadóját 25 tel-
jes évekre elengedik — de a' magányosok jószá-
gaira települtek csak öt évig mentesülnek ezen
adótól. Ha számos zsidó községek szánják mago-
kat a' földmivelésre, 50 évig mentek a' katona
adástól, kisebb községek huszonötig, mind két
rendbeliek 10 teljes évekig az adófizetéstől átal-
jában szabadokká tétetvék.

A' rendelet egy czikkje gondoskodik a' fe-
lől is, hogy a' földmivelő zsidók egyenesen 's
csak is a' földmiveléssel foglalatoskodjanak. E'
végre az oly mesterségek üzése, melyeknek foly-
tatására a' benszületteknek az illető törvényha-
tóságtól szabadítványt kell nyerniök, semmikép-
pen meg nem engedtetik. Kemény tilalom van
téve tehát a' pálinka főzés, csapszék, kocsmá-
lás, 's bár mely névvel nevezhető szeszes italok
tartása, vagy árulása ellen. (Mily idvességes vol-

na nálunk is a' zsidó pálinka házakat bézárni! a' zsidó pálinkafőzők nálunk megannyi külön csapszékek 's kivált hol számos zsidóság fészkel a' falusi népek lelki testi büövermei. Az ily helységekben nagyobbára elszegényedve, demoralizálva látjuk a' falusi népet, kivetköztetve phisicai moralis erőiből, állatemberhez inkább mint isten képé: viselő lényhöz hasonlót.)

A' városokon lakó zsidók, kereskedők, polgárok, vagy kézművesek kevés megszorítással kereskedés, gyár- 's kézmű szorgalom minden ne-
meiben birnak azon jogokkal 's szabadalmakkal, melyekkel a' muszka kormány alatt élő minden más polgárok alattvalók birnak.

Tíz évek le folyása után a' rendelés kelése napjától számlálva felmentvék a' zsidó gyárosok, gyárjoktól fizetendő föld bértől, a' mit addig rendszer úton vásárlott gyárjok után gyárbér fejibe fizettek.

Az ország minden fővebb 's alsóbb hivatalaira felvétetnek, ha t. i. azokra magokat, a' statut híven szolgálván 's illő műveltségök által érdemesítik. Erre nézve az országoak akármely tanuló intézete nem csak nyitva áll fogadásukra, hanem szorgalmok 's igyekezetek után még a' tanári (doctorságra) megtiszteltetésre is számolhatnak. A' tanári rang megnyerésével, jeles műveltsége 's kitűnő észtehetsége felől a' tanítás ministere bizoyonyitványnyával ellátva, felvétetik a' zsidó ifju akármely tudós társaságba, kinyilik előtte a' polgári hivatalok tagos mezeje, azonban csak legfennső helyben bagyás útján foglalhatja el azon hivatalkört, melyre érdemesnek ítéltetett.

Orvostanári rangra emeltetvén a' zsidó ifju, számolhat az orvosi pályán mind azon megkülönböztetésekre, melyek minden muszka orvos

előtt nyitvák, 's orvosi hivatalát a' birodalomban akár hol gyakorlásba veheti.

A' földmivelő zsidók közönségei, a' más felekezeti muszka községektől elválasztva úzik foglalatosságait, de azért éppen azon törvények védelme 's igazgatása alatt állanak.

Azon zsidók, kik valamely városi czéh jegyző-könyvébe neveiket bé iratták, úgy nézetnek, mint azon városi közönség valóságos tagjai, részt vesznek a' választásokban, 's minden polgári hivatalokra felvétetnek. A' kik közülök muszka nyelven írni 's olvasni tudnak, a' választott közönség 's helybeli tanács tagjaivá választathatnak, 's mint ilyenek más hitsorsu polgárokkal a' közönséget érdeklő ügyekben egyenlő jogokkal, eldöntő szavazattal bírnak.

Belső ügyeik igazgatására a' közbizodalom érdemesítette három személyeket választanak szabad szózatolás útján; ezen három személyekből alakul a' zsidó kagal, vagy törvénytörő. A' kagal bíráit három évenként a' kerületi kormány erősíti meg hivataljokban. A' zsidó megyékből éven át bégyülő adók, 's más bévetelekről tartozik a' kagal számadását a' kerületi kormánynak felterjeszteni.

Mind azon zsidók kik egy helyen állandóul megtelepedve synagogát vagy templomot építettek magoknak hol isteni tiszteletöket, 's vallásos szertartásokat tartani szokták, együtt véve külön egyházi közönséget formálnak. Szabadságában áll minden egyházi közönségnek maga kebeléből az ó testamentomi irásokban jártas költés irástudót választani, ki az isteni tisztelet 's egyházi szertartások körül keletkező kétségeket 's vitákat köztük ki egyenlitse. A' synagoga főnöke, 's az egyházi javak felügyelője az irástudó mellé segédül

rendelvék. Ezen három férfiak, elébb a' kerületi kormánytól megerősítve, 's a' kormány részére esküvel lekötelezve, egy külön törvényhatóságot formálnak, rendes kötelességök a' synagoga dolgainak belső elrendelése, úgy az egyházi gazdálkodás hűséges folytatása. A' rabbi a' zsidó vallás tartása szerint szolgáltat ki a' maga megyéjében minden vallásos szertartásokat. A' rabbi tartozik megyéje hiveinek erkölcsi visetekről jegyzőkönyvet vinni, melyet kivonathan a' kerületi kormánynak évenként köteles bemutatni. A' rabbittanult 's próbált erkölcsű férfiak közül választják. A' megyék akár falusiak, akár városiak tanítójakat magok választják. Az így választott rabbi három éven túl nem viselheti hivatalát, a' mikor is helyébe mást mindég a' kerületi kormány által megerősítendőt választanak. A' választott rabbi a' választó közönséggel vagy a' kágállal alkudozásho bocsátkozván, fizetése 's jövedelmei felett egyezésre lépik, 's az egyezés pontjai mind két fél által alá iratnak. Ezen levélben a' rabbinak kötelessége pontos teljesítése után várandó minden egyházi jövedelmei, úgy teljesítendő kötelességei egyenként elő soroltatnak, mely miután a' felek jóvá hagyását megnyerte a' kerületi kormány eleibe terjesztetik, 's csak ennek helybenhagyásával válik a' felekre nézve kötelezővé.

A' rabbi megyéjéhez tartó hiveit egyházi külső fenytékkal, az egyház kebeléből ki zárással, a' vallásos szertartásoktól elrekesztéssel nem büntetheti, büntető rendeletei, határozatai, parancsolatai erőtelenek és senki sem tartozik azoknak engedelmeskedni. Ha rabbi vagy más zsidó főbejáró bünt követ el, az országoson fenálló büntető törvények értelmében ítéltetik meg. Ha az elkövetett bűn a' zsidó vallást érdekli, akkor az illető zsidó közönség panaszt tévén a' kerületi

kormánynál, ez a' közelebbi megyékből három rabbikat a' panaszos ügy ellátására 's megítélésére egy meghatározott helységbe öszve hív. — Ezen törvénytészék nem csak megfenyítheti a' bűnöst, de szabadságában áll ötöt hivatalától 's minden más rangjától is megfosztani. Az általa kimondott ítéletet a' kerületi kormány veszi teljességbe.

Ez röviden a' zsidókat illető muszka kormány-rendelet értelme. — Valóban becsületére válik a' muszka kormánynak az, hogy ő előbbben gondolkozott Európában a' zsidó nép polgárosítása felől, 's a' mit gondolt, azt végre is hajtotta. Vajha a' szép példa másutt is követésre találna!

N. N.

A' P Á S Z T O R - L Y Á N Y .

Novella Boh l'Ernezttől.

Tudok egy történetet, melly már is sokak előtt ismeretes. 'S annyival jobb, mert ohajtnám, bár mindenki tudja ezt, 's a'kint éltesse szívében 's emléken, mint én. Az én történetem olly édes és szív-keserves, hogy azt bár ki is örömmel hallgathatja, ha szinte már maga jóval hosszabban 's jobban tudja is. Én tehát most elbeszélő leszek — halljatok-meg engem.

Volt egykor egy pásztor-lyányka, ki a' völgy' egyik kunhójában lakott. Hogy hivták őt — soha sem hallottam, de én mindig M á r i n a k neveztem, mert e' név előtttem ah mi kedves! Élt még atya 's anyja, kiknek kisdud jub-nyájokat ő szokta bajtani hegytetőkre legelészpi, e' kívül ifjú vesszőkből szép kosárcákat kötött 's teleszedte édes eperrel. Az év' szebb szakán szintén csak ebből állá minden dolga, kemény munkákat nem

engedtek neki szülei, mert ő gyenge volt, mint a' tavasz' legifjabb ibolyája 's azok neki könnyen megárvhatának.

Van egy szép szaka éltünknek, mellyben kezdjük sejtni, hogy nekünk szívünk is vagyon. Mári' keblében most nyiladoztak e' kor' édes!sejtései. Hó-keble néha ellenállhatlanul feszült, ha valamit hön ohajt vala 's nem kevés szer fajt is ott neki, ha bú vagy öröm érzet szállt szívére.

Ő szép volt mindenek felett, 's olly kellemes, hogy soha le nem írhatom. Minden lánykák szerették őt 's minden ifjak. Ezek, ha Máriáról folyt a' beszéd, olly gyengéd érzéssel ömledeztek és olly hévvel szoltak róla, mintha arany színű fűrtözetje fejövező nimbus leve. Szemei a' derült ég kékjével versenyeztek 's ő nyájas volt, mint a' mennyből alászállott angyal.

Történt egy napon, hogy a' királyfi vadászatra lovagla-ki 's az erdő-koszorúta hegyeken keresztül mind mélyebben hatott ama' völgy felé, mellyben Mária lakott szüleiivel. A' királyfi kíséretől eltévelyedett 's így ide 's tova sokáig kalandozott, míg nem fáradottan kijöven az erdő fáji közül, szép magas fű-fedte dombra érkezett. Egy nagy alma-fa' árnyán megállott és a' völgy felé tekintett. A' gyönyörű táj elbájoló szemeit. Lováról leszállott 's megtörülve homlokát, a' zöld pázsinton nyugra dűle. Egy vadász-kutyája volt vele, melly melléje lapult, mélyen süllyedve a' hüves trifoliumba, lovát pedig szabadon hocsátá, tudva: hogy nem távozik messze 's szavára vígan ott terem. Kis idő után álom szállt szemeire, édes és mély. Ekkor jött Mária, kezében fejér téj-korsóját hozva, kinek kis nyája a' körül táján legelt, és a' dombra hatva-fel, megpillantá az alvó királyfit.

Sokáig szemlélte ő, mind inkább vonszóda

hozzá 's mind inkább inkább reá szegződtek szép szemei. Mellé térdepelt, számláló mély lélekzetét, 's óvá hő nap-sugaroktól; mert a' terjedelmes árny mind inkább távozott felole, 's különben is arczai a' tavasz naptól már már lángolóanak. „Nap elébe állok — szólt magában — hogy ifjú szép vadász szépen álmodozzék hűs árny alatt.“ Midőn Mária csendesen melléje lépett, felveté fejét a' hű vadásztárs, de látva a' remült lánykát, csendesen maradt, 's viszont főre nyugasztá fejét.

A' nap délpontra hága már és a' pásztorlyánynak nyáját haza kellett hajtni 's a' vadász még nem ébredett. Félelem 's remény közt vára ő, mert nem tudá, hogy ha az ébredni fog 's felpillant, vallyon töle fusson-e, vagy egy ital-téjjel kínálja-meg. Ezt ő örömmel tenné, mert nem tudá, hogy királyfi a' szép vadász, kinek édes álmait őrizé. Minthogy végre távoznia kelle, szép pirulat ömle arczaira 's téjkorsóját a' zöld fűbe téve, virág fűzérrel körül díszité 's sebes léptekkel szállt a' domb-tetőn alá. Gondolkozába süllyedten hajta haza nyáját 's ebéd felett is a' vadász 's csak a' vadász vala minden gondolatja 's hogy ki volt ő 's honnan jöve?

Midőn alkonyatkor nyáját újra főre hajta, korszója még a' pázsinton álla 's oldalán a' tűnő nap' sugári fényben csillogának, o de a' vadász már nem volt jelen! Korszójába nézett 's örömmel látta, hogy szinte fenékiig ki van üritve, azt pedig, mi megmaradt, szomját oltandó mind ki itta. Ekkor valami csöngve megzörrent a' korszó' aljában. Egy fényes aranypénz vala. Mária gyanítá, hogy ki tette azt belé 's rémüléssel gondolt rá, hogy ama' szép vadász főrangból való lehet. Mig ezen gondolkozáék, némelty játszi társai szaladtak hozzá, kik vígan beszélték-el, hogy ők találták a' királyfit, midőn a' vadászból haza lovaglott

's hogy ő az egész környékben legszebb ifjú, 's olly büszke természetű 's még is barátságos, hogy hozzá hasonlót egész falujukban nem lehet találni. Nem hívő mosoly űlt szép ajkán mind addig jó Máriának, míg nem a leánykák versenyezve festegetvén a lovag vadászt, benne saját vadászát ismeré. Elsáppada 's kezét hévvel keblére szorítá, hol az arany rejtve vala. Többé nem titkolható, hogy beteg. Barátnéi lakába kísérek.

Dérült napjainak végök szakadt; önkényesen keseríté meg magának pillanatjait; nem volt ereje legkisebb örömet is megbirni. Mindig a szép királyfin csüngének gondolati, ah mert ő olly csendes és szép vala 's vadász öltözetben o melly gyönyörű látvány volt! Szegény Mária téjkorsóra hajlott, mellyből szép királyfi ivott, 's ő azt könnyeivel öntöze, 's miért? ah, kifejteté meg miért?! Elgondolá, hogy a szép királyfi miket beszélgete vele, ha ébredett volna 's minő pillanatokot vet vala a szegény pásztor-lyánykára. Es ő mindig csak erről ohajtá gondolkozni, mintha így csendes 's nyugodott leve. Egy volt keble' vágya: avagy csak egyszer láthatni a kedves vadász' szemeit! O avagy csak egyszer — mert ő azokat csak zárva látta 's innen gyakran úgy rémlett álmain, mintha ő vak leve 's értő fájt szíve — fájt soha ki nem mondhatón!

Kiványának teljesedni kellett. Ünnepp alkalommal kérte attya' engedelmét, hogy barátnéival mehessen-be a városba. Ő hallotta volt, hogy ektor a királyfi nyilvánosan megszokott jelenni. Attya' egyezése kész volt, de annya féltette, ne tán a' hosszú út nyári hév időben még inkább feldulja egészségét. De Mária olly soká 's szívhatólag kérte, hogy végre kíványa győzött.

A' szép pásztor-lyányka olly örömmel 's seb-

ten repült város felé, hogy őt társnéinak ezért szüntelen inteni kelle.

A városban azon utcán állottak-meg, hol az ünnep-sereg átmenendő vala. A királyfi gazdag öltözetben 's fény-ölelten lovagla-el az udvári urak között. Szép szemeit nyájason 's szabadon legelteté a körül-állók csoportja felett. Midőn tekintete Mári szemeire esett, a szegény gyermek azokat, meghökkenvé, földre szegzé. Így állt, míg a fényes csoport messze távozott már. Felpillantott. A királyfi épen ekkor visszanézett 's úgy tetszett, mintha még egyszer őtet látni vágya, mi előtt az utca elhajlásnál félre térne. Szemeik viszont öszve találkoznak! E több — sokkal több volt, mint sem reménylheté! De az ohajtott szerencse neki nyugalmat nem adott. Búsán tért haza 's naponként búsabb lőn. Mindig magányt ohajta csak, 's keblében ilyenkor hevületet érze, olyat, mintha a királyfi tűzszemei lángsugárokat löveltek volna dult szívére. „Mit használ neked — nyögé buvában — mit te szegény lány, hogy büszke tekintetét láthatád?! mit — ha ajkairól soha egy szót sem hallhatandsz! Ah az ő szavai olly szelídek 's édes hangúak lehetnek, mint egy angyalé. Azok téged bizonynal meggyógyítának 's bánatidat elenyésztnék. O én szegény, százszor szegény gyerek!“ 'S sira.

Gyakran elővévé Mári a fényes aranyot; nézegette és sohajtott 's viszont eltevé, fájlalva, hogy az csak egy olly darab pénz, millyen sok ezer van verve, vásár ejlhetésre. „Az ő hangja hallhatását még sem vásárolhatom-meg vele. És ébredett volna akkor ő, 's ajándékozott volna-meg avagy csak három szavacskáival, ah úgy boldog! megkaptam volna, miért e' szív lángol 's o melly

gazdag levék!“ Egy estve midőn Mári e'kint beszélt magában, annya hozzá ment 's könyözve találta őt. „Miért sírsz szüntelen édes lyányom!“ kérdé aggodalmóson a' jó anya. A' kedves lyány felelete egy elfojtott sóhaj vala. Midőn annya több hasonló kérdéseket teve hozzá, hosszas szünet után lassu hangon e' szókat hallatá: „Sirok, mert nekem semmi ékességim nincsenek, hogy ünnepen magam felékesithessem, pedig már ki-nőtt leány vagyok!“ Annya bámulva csóválá-el fejét 's kérdé: hogy gondolhat ékességre, mikor szülői olyan szegények, hogy egy kis darab e-züst sincsen házoknál. Mári most elé mutatá aranyát 's kérdé, ha csináltathatna-e abból gyü-rút magának? Annya örömeiben, hogy ő még mutat kedvet valamihez a' földön, monda neki: „Édes lyányom! most atyáddal erről semmit se tudass, hanem holnap, mihelyt virrad, indulj a' városba 's rendeld meg ott magadnak a' kívánt ékességet.“

Mári nap felkelte előtt talpon álla, és ment örömmel a' város felé, vígan gondolva már is arra, hogy pénze helyett kedves ékességet biraod emlékjelül. A' városba jutva, szép kis gyerme- ket látott az utcán játszodozni, 's tőle kérdezé, hogy hol lakik a' legjobb aranyműves? „Atyám — monda a' kis gyerek — legjobb aranyműves a' városban, kihez herczegek 's más fő urak gyak- ran eljönnek gyönyörködni szép műveiben.“ És a' kis fiú őt kézen fogá 's atyához vezeté, kinek műhelye telve volt a' legdíszesb munkákkal.

A' műves idegennel állt egy kép előtt 's oly elmerülten nézték azt, hogy egyikök sem látszott észre venni a' belépőket. Midőn Mári az ajtónál csendesen megállva maradt, a' gyerek szólítá at- tyát 's ez barátságosan a' leányhoz közelítve, kér- dezé kívánatát. Ő félelmesen elővevé aranydarab-

ját, kérde, ha vallyon telnék belőle egy gyűrű, hogy annyi a' kívül neki maradjon abból, mennyi fáradságát jutalmazza? Az aranyműves mi után figyelmesen megnézte, igen t felelt; és azt tévé hozzá, hogy ha legótt kellene, a' nála készen levőkből választhat, nála hagyván érte aranyát.

De a' lány sebtén felelt, hogy az lehetlen; a' gyűrűnek, ép' azon aranyból 's semmi másból, kell veretni. A' műves már már haragra lobbant, midőn az idegen feléjük fordula 's a' hirtelen elpiruló lányhoz szóla: „Az arany tán kedvesedtől való, szelíd leány?“ Ő elpillantott, vevén a' gyönyörű hangokat 's öröm 's ijedség fagyjalá-el tagjait. . . . mert az a' királyfi volt. „Ah nem uram! — szóla ő zavarral — hogyan merészleném én azt mondni?!“ Mert Máriának nem jutott eszébe, hogy a' királyfi nem tudja, kié lett legyen a' korszó, 's hogy e' pénz darab övé volt. Szép királyfi szelíden mosolyga 's monda az aranyművesnek: „Ő azt nem tagadhatja el! Műves, csak készítsd hát el neki, olly művészileg, mint tudod 's tégy belé gyémántot — magam foglak érte kifizetni.“ Ezzel köszönt 's megcsókolva az aranyműves' gyönyörű kis gyermekét, eltávozott.

Mi után az aranyműves nagy vendégét kikisérve, viszont bejött, ígérte Máriának igen szépen elkészíteni, 's az alatt, míg ujára mértékül mindenféle gyűrűket felpróbált, lebeszélte, hogy millyet fog készíteni, 's mint fog fejhől majd a' drága kő kicsillogni. Mária mind ezekből csak keveset hallott, mert még mind csak a' királyfi szép beszéde zengett fülében 's csak fejtintéssel felelt mind arra, mit a' műves beszélt neki — — majd a' kis gyermeket keblére szorítá, — de

meg nem csókolható — 's mintegy álmodó, gondolkozásba süllyedve, haza tére.

Mostantól fogva viszont csak a' királyfi élt Mári' emlékéen; szüntelen halla széphanagja' gyönyörű zengzetét — a' kegytelt hangokat, miket hozzá szóla, 's képzetéből nem tudá száműzni azon eszmét, hogy mennyivel kellemesben néze ki ő egyszerű felöltönyegben 's lekacsingó tóllal díszezett kalapban, mint akkor legczifrább ünnepi ruhában, fényelve a' nemes kövektől. De mind ezek őt csak betegébbé tévék 's lassankint hervadt, mint az őszi lomb. Jó szülői fájdalommal látták mind ezt, 's ha szomszédok majd tudáklák: „mi lelte kedves lányokat?“ csak sohaj 's egy pár hó könycesepp volt fájdalmas feleletök.

Meglepő öröm szállt a' szegény beteg leányra, ép' midőn az első hó lehullott, mert szobájába lépett egy ifjú 's sapkájáról a' fris havat lerázintva, szóla: „Üdvöz légy szép lánykám! számodra e' szekrényt küldi gazdám!“ A' szekrényben volt a' szép gyűrű. Mári' öröm sugárzó szemekkel pillanta rá, és kivette és ezer csókkal tetézte 's látásával nem tudá magát kielégíteni.

E' gyűrűben állt a' zord telenátszinte csak minden gyönyörje, és fonás közt is szünetlen szép gyűrűjére csüngött figyelme, mellyet ujjáról soha le nem teve. Szülői is örömmel hagyák azt viselnie, azt hívök szomszédaiikkal, hogy a' drága kő csak silány üveg darab.

Hogy ha ollykor magányosan ültek Mári' 's édes anyja, gyakran kérdé az utóbbi: „Mi bajod leányom, egyetlen gyermekem! Most a' legszebb drágaság díszesiti ujjad 's még is könnyben usznak, keserű könnyben szemeid!“ Illyenkor Mári' kezét tűzzel keblére nyomva, szóla: „Semmi édes jó anyám! Én kevésbé beteg vagyok,

mert a' szörnyű fagy sokáig tart szobánkba zártan, de ha fenn az almafa hűsében gyöngye fűre lenyughatok, viszont egészséges leszek!"

Elközelgett a' tavasz. A' nap szelíd barátilag hintezé sugárit, 's az ifjú virágok nyájason mosolygtak-fel a' vidám fű közül, 's dombtetőn az almafa' bimbói piros kebellet nyiladoznak. Mária bajjal kelhetett csak, szobáját nem hagyhatá már 's a' vidám tavasz-napokkal a'kint tünt ereje, mint a' hogy keserve's buja fokról fokra nőttek.

Anyja látta ezt és szíve vérzett. Gyermekeit könyöző átölelte 's kérte felfedezni mély keserve' titkát. „Te szelíd vagy — szóla ő — 's jó, most sokkal szelídebb 's jobb, mikint különben, hogy ha ebben van lehetőség, 's nyomhatna-e téged akkora fájdalom, hogy segíteni rajta ne lehessen?!“

Sohaj — mély — emelkedék Mária' kebléből 's szünet után szóla: „Anyám, anyám! én halálos beteg vagyok én halálos beteg vagyok rajtam semmi sem segíthet, mert én a' királyfit szívem' egész hevével szeretem. Én őt előbb a' dombtetőn látám szűnyadni. Gondolám, jobb lesz vala szemét is megpillantnom és szavát meghallnom, mert még nem tudám, hogy érte lángolok — — o, csak attól óta érzem azt, mióta szép szavával zengé, hogy az arany kedvesemtől való! Ez óta tudom azt is, hogy egyedül 's bizonynal mi gyógyítna-meg engem! 'S lett volna akkor a' te Mária az aranyműves' kis gyermeke: úgy ő egészséges lenne nem lett volna több kíványa, ő teljesen boldog leve!“ Itt hallgatni akart, de anyja kényszeríté előtte semmit is el nem titkolni. Ekkor Mária újra szóla: „Anyám! szívemet ajkai halálos sebbel illeték elárulák, hogy én őt lelkem teljéből szeretem 's o! csupán ajkai gyógyíthatnák-meg szívemet! Mert

én láttam, midőn ő a' gyermeket megycsókolá! És a' kit ajkai avagy csak egyszer illetnek, annak boldognak kell lenni, azt semmi földi szenv nem fogja többé gyötörni! Ezt csak neked mondám anyám! 's csupán neked! Láthatod, hogy éa gyógyíthatlan vagyok, mert a' gyógyvirág, melyet ohajtok, fenn a' trónuson virágzik. . . . enyhülésre nincs reményem!" Mély keservtől mélyen illetődve elhallgattak mind a' ketten. (Végz. köz.)

A' WEIMARI HERCZEGNÉ.

A' jeni ütközet után a' franczia tábor, melyet Napoleon vezérlett, várak Weimarba. Az uralkodó hercegi familia tagjai Braunschweigbe szaladának, a' diadalmas Napoleon bosszujától félvén azért, mivel a' herceg ön katonáival porosz táborban szolgált ellene. Csak a' hercegné száná-el magát arra, hogy a' fő városban megmaradjon. Hatra vonúla a' kastélynak egyik szárnyába 's a' status szobát elkészíteté Napoleon számára. Mihelyt ez megérkezék, elhagyá kis lakát a' hercegné, hogy szokott szertartással ötet a' lépcsőn fenn elfogadja.

„Ki legyen az Asszony?“ kérdé Napoleon midőn a' hercegnét megláta.

„Én a' weimari hercegné vagyok.“

„Úgy sajnálom; mert férjét semmivé fogom tenni.“ Ennél több figyelemre nem méltatván a' hercegnét, a' nekie szánt szobába mene.

Masnap reggel hallá a' hercegné, hogy a' zsákmányolás kezdődik már a' városban; egyik kamarását tehát a' császárhoz küldé, tudakoztatta általa, mint van? 's egyszersmind audientiat kérete maga számára. A' hercegné ezen magaviselte tetszék Napoleonnak, 's azt izené, hogy reggelire a' hercegnéhez fog menni. Alig jele-

nék-meg nála, 's szokása szerént elkezdte minden féle kérdéseket intézni hozzája.

„Mondja-meg nekem, Madame, miként cselekedhette férje azt a' bolondságot, hogy hadi erejét ellenem fordítsa?“

„Felséged meg fogta volna ötöt vetni, ha más képpen cselekedett volna.“

„'S miért?“

„Férjem Poroszországot harmincz évek óta szolgálta. Azon pillanatban, melyben a' porosz király oly hatalmas ellenséggel kénytelenítették viaskodni, milyen Felséged, férjem becsülettel nem hagyhatá-el ötöt.“

Ez az éppen olyan ügyes, milyen illő felelet a' császárt engesztelni látszék.

„De honnan van az, hogy a' herczeg Poroszországgal szövetekezett össze?“

„Felséged előtt nem lehet tudva nem lenni, hogy a' szász uralkodó Háznak ifjabbik ága mindig a' választó fejedelem példáját követte. Ezen fejedelem politikájával pedig egyezőbb volt Poroszországgal mint Auszriával lenni szövetségben, 's férjem, a' herczeg nem vonhatta-ki magát azon kötelesség alól, mely szerént neki a' szász uralkodó Ház példáját kellett követnie.“

A' beszélgetés egy darabig még mind e' tárgy körül forgott, 's a' herczegné sok lélek és szív nemességet mutatott. Végre Napoleon felkelvén imígy szólt: „Madame, Asszonyosságod a' legnagyobb tiszteletet érdemlő mind azon asszonyok közt, kiket én valaha ismertem; a' Madame megmentette férjét. Én megbocsátok nékie, de csupán csak a' Madameért.“ Töstént megparancsolá, hogy a' város zsákmányolásával, kirablásával hagyjanak-fel, 's a' rend azonnal vissza állja. Azután nem sokára egy béke kötést írá alá, mely a' szász weimari herczegségnek fenmara-

dandóságát biztosítá, 's az ezen biztosítást vivő kurirnak megparancsolá, hogy azt egyenesen a' herczegnének adja által. 17.

M A P P A E S M É R T E T É S.

Királyi tanácsos és professor Schedius Lajos által, földmérő Blaschnek Sámuel társaságában készített Magyar- és Erdélyország 9 nagy lapokból álló mappájából, melyről az 1835beli N. Társalkodónak első félévi 1ső számjában tétetett általunk utóbb említés, ismét két lap: így tehát már négy kiadatott*); ebben az esztendőben még kettő várandó; a' három utolsó jövő esztendő martiusa végéig ki fog adatni, a' most ki jöttekre csupán azt említve, hogy az előbbieknél nem aljasabbak. A' 6 és 9 számok alatt kiadandó lapok Erdélyt fogják tárgyazni: honunkra nézve szerencsések valának a' kiadók egy fő hivatalban levő hazafitól Erdélynek volt aedilis director néhai Fischer Mátyás által gondosan készített mappáját eredetileg használás végett megnyerni, valamint a' hazai építető Igazgatásnak azon szivességét is, hogy t. i. az utak, határok 's t. helyesfeljegyzésében segédkezetek fog nyújtani földmérő Schaffer Raimundnak, ki a' mappa Erdélyt illető részének a' talált adatok szerint való alkalmazását magára vállalta. Ehhez hozzá járúl, hogy a' magyar tudós társaságnak egy Kolozsvártt lakó tagja a' neveknek helyes írása felügyelésére magát ajánlotta, 's így bátran remélhetni, hogy nem sokára honunkra a' terra incognita nevezet kevésbé fog illhetni.

g.

*) Kolozsvártt találtatik kereskedő Dietrich Sámuel-nél; a' ki a' régi előfizetési árban t. i. fekete példánytól 40, színestől 56 minden lap megjelentével részenként fizetendő pengő forintokban további aláírásokat elfogad.